

τάς προσεγγίσεις τῶν Ἰταλῶν, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ αἰφνυδία προέλασις τοῦ Ράτς Ἀλούλα ἐν ἔτει 1887, ἡ ἐπενεγκοῦσα τὸν παντελῆ σχεδὸν ὄλεθρον ὁλοκλήρου ἰταλικοῦ ἀποσπάσματος, ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ περαιτέρω προέλασις τῶν Ἀβυσσινίων, οἵτινες ἠπείλουν καὶ αὐτὴν τὴν Μασσάουαν. Τὰς ἐπιτυχίας ταύτας ὤφειλον οἱ Ἀβυσσίνιοι εἰς τὴν αἰφνυδίαν αὐτῶν ἐπιδρομὴν κατὰ τῶν Ἰταλῶν καὶ εἰς τὴν ὑπεροχὴν τῶν ἰδίων δυνάμεων.

Ἐκτὸς τῆς ὀρεινῆς αὐτῶν χώρας οἱ Ἀβυσσίνιοι, καίπερ μὴ στερούμενοι ἀνδρείας καὶ γενναιότητος, ὡς ἀπέδειξαν εἰς ἀναριθμήτους πολέμους, εἶναι ἥττον φοβεροί, διότι ἡ πολεμικὴ αὐτῶν τέχνη υπολείπεται τῆς Εὐρωπαϊκῆς κατὰ αἰῶνας ὅλους· τὰ δὲ ὅπλα τῶν εἶναι ἀτελέστατα. Ὡς πυροβόλα μεταχειρίζονται ἀρχαῖόν τι εἶδος τουφεκίων (μὲ φτίλι, ἴσκα), τῶν ὁποίων ἡ γέμισις μέχρι τῆς ἐκπυροβολήσεως ἀπαιτεῖ πολλὴν χρόνοντριβήν, μόνη δὲ ἡ σωματοφυλακὴ τοῦ Νέγους Ἰωάννου ἦτο ἐξωπλισμένη μὲ τελειότερα πυροβόλα τοῦ Remington. Ἡ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ παρασκευαζομένη πυρτις εἶναι κακῆς ποιότητος, ἀντὶ δὲ σφαιρῶν μεταχειρίζονται πρὸς γέμισιν τῶν πυροβόλων τεμάχια σιδήρου, τὰ ὁποῖα στρογγυλοῦσιν ὀλίγον τι κοπανίζοντες αὐτὰ διὰ λίθων. Ἀλλὰ τὰ κυριώτερα αὐτῶν ὅπλα εἶναι δόρατα, κεκυρτωμένα ξίφη καὶ ἀσπίδες ἐκ δόρατος βουβάλων καὶ ἐλεφάντων.

Ἡ κυρία δύναμις τοῦ στρατοῦ ἦτο ἐστρατοπεδευμένη ἐν τῇ περιοχῇ Δέβρα Ταβώρ, ἐνθα ὁ Νέγους ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου καὶ διὰ τίνος πυροβολοστοιχίας περιστεφομένης κορυφῆς λόφου τινὸς εἶχεν ἰδρύσῃ τὴν καθέδραν του, πρὸς ἣν ἀνῆγεν ὀρθοτενῆς, ἐν τῷ πετρώματι ἐξεσμένη κλίμαξ. Ἀξιωματικοὶ περιβεβλημένοι μελαίνας πανθῆρων δοράς καὶ κρατοῦντες πολυτελεστάτας, χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἐλάσμασιν ἐπεστρωμένας ἀσπίδας ἐξ ἐρυθροῦ καὶ γλαυκοῦ ὀλοσηρικοῦ, ἐφρού-

ρουν, ἐνῶ ὁ Νέγους ἐδέχετο εἰς ἀκρόασιν, καθήμενος ἐπὶ τοῦ Ἀγγαρέπ, τοῦ ἀβυσσινιακοῦ ἀνακλίντρου, καὶ ἐγκεκαλυμμένος ἐν τῷ πολυτίμῳ μανδύᾳ του, ὅστις μόνον τὸ μέτωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφίνει ἀκαλύπτους. Ἡ λοιπὴ αὐτοῦ ἐνδυμασία ἦτο ἀπλουστάτη καὶ κατ' οὐδὲν διέφερε τῆς τῶν ὑπηκόων του. Ἐν τῇ μάχῃ ὤφειλεν εἰς ἐκάστοτε τῶν τεσσάρων πρὸς τοῦτο ὀρισμένων ἀξιωματικῶν νὰ φορῇ τὰ βασιλικά ἐνδύματα καὶ ἐμβλήματα, ὅπως ἀποπλανᾷ ἀπὸ τοῦ „ἀπεσταλμένου τοῦ Σολομώντος“ καὶ ἐπισπᾷ ἐφ' ἑαυτοῦ τὰ βλήματα τοῦ ἐχθροῦ. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοδώρου ἐπεσεν ἐν τῇ ἐξασκήσει τοῦ ὑπουργήματος τούτου παρὰ τῷ πλευρῷ τοῦ Νέγους ὁ ἱρλανδὸς John Bell ἐν ἔτει 1860 κατὰ τὴν ἐν Δοβαρέκ συμπλοκήν.

Ἡ κατοικία τοῦ Νέγου εἶναι ἀπλουστάτη οὐδὲν ἔχουσα τὸ πολυτελές. Πρότερον βεβαίως τὸ πρᾶγμα ἦτο ὅλως διάφορον. Περὶ τούτου μαρτυρεῖ τὸ περίφημον αὐτοκρατορικὸν μέγαρον ἐν Γονδάρ, μέγα καὶ ἐπιβλητικόν, ἀλλ' ἀπειρόκαλον καὶ ἄχαρι δημιούρημα Πορτογάλων τεκτόνων, ἔχον ἀφρονιανθολωτῶν πύργων καὶ ἐπάλλεων. Ἀλλὰ σήμερον τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο, ὡς καὶ τὰ γειτνιάζοντα μεγαλοπρεπῆ μέγαρα, εἶναι σχεδὸν ἐρείπια, ἐν οἷς ἐνδιατῶνται τὰ ἄγρια θηρία. Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία παρὰ τοῖς Ἀβυσσινίοις εἶνε τακτικὴ. Οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν ὀφείλουσι νὰ παρέχωσιν ἐκάστος κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐμβαδοῦ τῆς ἐπαρχίας ὀριζόμενον ἀριθμὸν μαχίμων ἀνδρῶν. Ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία εἰς τοὺς Ἀβυσσινίους, οἵτινες ἐν γένει εἶναι ὀκνηροὶ καὶ φυγόπονοι, εἶνε ἡ μάλιστα ἀρεστὴ ἐνασχόλησις, διότι κατ' αὐτὴν παρουσιάζονται συνήθως εὐκαιρίαι συλήσεως καὶ διαρπαγῆς. Περὶ ἐνδυμάτων, ὅπλων καὶ τροφίμων ὀφείλει ἕκαστος νὰ φροντίζῃ δι' ἑαυτὸν. Πειθαρχία δὲν δύναται βεβαίως νὰ ζητηθῇ ἐν τῷ Ἀβυσσινιακῷ στρατῷ.

Ο ΔΑΙΜΩΝ.

Διήγημα ὑπὸ **I. I. ΚΡΑΣΣΕΒΣΚΥ.**

(συνέχεια.)

— „ὦ! ὅσον ἀφορᾷ ἐμὲ“ ἀνεφώνησεν ὁ Μαριάνος „ὅχι μόνον μίαν ἀλλ' ὅσας δήποτε νύκτας θέλεις εἶμαι εἰς τὴν διάθεσίν σου.“

— „Καὶ ἐγὼ ἐπίσης“, προσέθηκεν ὁ καθηγητῆς. „Εἰς τὴν ἡλικίαν μου ὁ ὕπνος εἶνε ὀλίγος. Ἡ αὐπνία δι' ἐμὲ εἶνε εὐκολώτατον πρᾶγμα. Δυνάμεθα λοιπὸν νὰ διέλθωμεν μίαν Νεαπολιτανικὴν νύκτα κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἀττικῶν νυκτῶν.“

„Ἡ νύξ εἶνε πράγματι τόσον ὥραία“ εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς „ὥστε θὰ ἦτο ἀμάρτημα νὰ τὴν διέλθωμεν κοιμώμενοι. Ἐλέγετε λοιπὸν περὶ τοῦ ποιήματός μου . . . Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀνακοινώσω τι περιεκτικὸν τοῦ ὅλου, ἐρωτῶ ὅμως τὸν καθηγητὴν, τί φρονεῖ περὶ ἀπεράντου τινὸς ἐποποιΐας μὴ ἐχούσης ἥρωα . . .“

„Καὶ μίᾳ ἰδέᾳ δύναται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἥρωας“ ἀπήντησεν ὁ καθηγητῆς βραδέως. „Ὅπως δήποτε, εἴτε αἰσθητόν τι εἴτε νοητόν, πρέπει νὰ ὑπάρχῃ τι τὸ συγχωνεύον τὰ ἐπεισόδια εἰς ἐνιαῖόν τι ὅλον.“

„Ἀλλ' ἐὰν τὸ ὅλον τοῦτο ἐν τῇ ἀναπτύξει του προσλαμβάνῃ ἀείποτε διάφορον μορφήν, ἀείποτε θειοτέραν, ἀείποτε φαινοτέραν, ἀν παράγῃ ὡς ἡ γῆ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν πάντοτε νέους βλαστούς, ἀν αὐξάνηται ἀείποτε σφριγωδέστερον καὶ ἐν αὐτῇ τῇ σήφει πανηγυρίζῃ τὴν ἀναγέν-

νησιν; Ἀλλ' ἐὰν ἡ θεία αὕτη πνοὴ ἐπιφοιτᾷ εἰς τας ἀτελεῖς μορφάς, αἵτινες κατὰ τὸ φαινόμενον μὲν εἶναι διάφοροι ἀλλήλων κατὰ δὲ τὴν οὐσίαν συγγενεῖς;“

Ὁ Σενούτας ἠκροᾷτο, παρετήρει αὐτὸν καὶ ἐσιώπα ἐπὶ μακρόν.

„Θέλεις νὰ σοὶ εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν;“ ἠρώτησεν αὐτὸν ἐπὶ τέλους μὲ σοβαρότητα διδασκάλου.

„Τὸ ἀπαιτῶ μάλιστα, ἄλλως θὰ πιστεύσω ὅτι μετὰ χειρίζεσαι ὡς μικρὸ παιδί κακοσυνειθισμένο. Ἐμπρὸς λοιπόν, διδάσκαλε!“

„Τὸ ποιῆμα, Ἀδριανέ μου“, ἤρξατο λέγων ὁ καθηγητῆς „εἶνε κατὰ πρῶτιστον λόγον ἔργον πλαστικόν· ἡ φιλοσοφία του πρέπει νὰ εἶνε, οὕτως εἰπεῖν, ἀσυνείδητος, ἐκ τῆς ποιητικῆς ἀληθείας ἐκπηγάζουσα, οὐχὶ ἐξεζητημένη, οὐχὶ διὰ τῆς βίαις ἐπιβεβλημένη. Ἐγὼ τοῦλάχιστον δὲν εἰμπαρῶ νὰ ὑποφέρω μίαν ἰδέαν κεκοσμημένην καὶ κεκαλλωπισμένην ὡς πлаггиόνα, ἀλλ' ἐπίσης ψυχρὰν καὶ νεκρὰν ὡς αὕτη. Μία ἰδέα, ὅταν ἀποσπασθῇ καὶ ἀποχωρισθῇ ἀπὸ τοῦ βίου, ἀπὸ τῆς σφυζούσης ζωῆς, δύναται νὰ εἶνε ὅτι δήποτε ἄλλο θέλεις, οὐδέποτε ὅμως ποιῆμα, διότι ἡ ποίησις πρέπει νὰ διαπνέηται ὑπὸ τῆς ζωῆς, ἐνῶ ἡ ἀπεσπασμένη ἰδέα ἀποτελεῖ μόνον φάντασμα ζωῆς . . .“

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ ΠΑΡΑ ΤΩ ΠΑΠΠΩ.

Εἰκὼν ὑπὸ Ἀδόλφου Eberle.

— „Ίσως δὲν ἐξεφράσθην σαφῶς“, ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός, προδήλως δυσηρεστημένος. „Αναγκάζομαι τώρα νὰ προσθέσω ἅτι δὲν ἤρχισα μὲ τὴν ἰδέαν, ἀλλ' ἡ εἰκὼν τῶν πράξεων τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς ὅλον θεωρουμένης, μοι ἐπέβαλε τὴν ἰδέαν ταύτην . . .“

— „Ἀλλὰ σὺ προδίδεις τὸ μυστικόν σου“, ἀνεφώνησεν ὁ Μαριᾶνος.

„Τὸ ποίημα λοιπὸν πραγματεύεται τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπου δι' ὅλων τῶν ἐποχῶν . . .“

„Δὲν ἀποκρύπτω ὅτι τὸ περιεχόμενον εἶνε τοιοῦτο“ ἀπήντησε ψυχρῶς ὁ ποιητής. „Λυποῦμαι μόνον ἔτι ὁ παλαιός μου φίλος ἐναντιοῦται καὶ καταδικάζει αὐτὸ κατ' ἀρχήν.“

— „Περίμενε ὀλίγον, μὴ βιάζεσαι“, ἀπήντησεν ὁ Σενούτας ἡπίως μειδιῶν.

„Δὲν καταδικάζω τίποτε ἀπολύτως καὶ ἀνεκκλήτως εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον. Ἐν γένει ἔχω ὀλίγην ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς κανόνας καὶ τὰ ἀξιώματα, λατρεύω δὲ τὸ ὠραῖον, ἐν οἷα δὴποτε μορφῇ καὶ ἂν μοι ἀποκαλυφθῇ. Δὲν γνωρίζω τὸ ποίημά σου, ἐκ δὲ τοῦ γενικοῦ καὶ ξηροῦ περιεχομένου οὐδεμίαν κρίσιν δύνάμην νὰ ἐκφέρω. Ἡ μεγαλοφυΐα δύναται καὶ ἐκ τῆς ξηροτάτης ὑποθέσεως νὰ δημιουργήσῃ ἀριστοτέχνημα. Ἡ Γραφή λέγει ὅτι ὁ Θεὸς ἐπλάσε τὸν ἀνθρώπον ἐκ πηλοῦ καὶ ὁ ἀνθρώπος δύναται ὡσαύτως ἐκ πηλοῦ νὰ δημιουργήσῃ θαυμάσια ἔργα, πολύτιμα κειμήλια . . . Σὰς τὸ ἐπαναλαμβάνω ὅμως ὅτι τὸ ποίημα πρέπει νὰ ἔχῃ σάρκα, αἷμα καὶ ὅσῃ, ἄλλως δὲν εἶνε ἔργον τέχνης, ἀλλὰ τὸ προῖον ἀσωμάτου καὶ ἀχρόου ἰδέας.“

Καὶ ἐγὼ θεωρῶ τὴν ποίησιν οὐχὶ ἄλλως“ ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανὸς συνωφρυνόμενος καὶ ἐσιώπησε.

— „Λάβε ὑπ' ὄψιν τὸν Λουκρήτιον“ προσέθηκεν ὁ Σενούτας. „Τὸ ὄνομά του δὲν θὰ ἔξῃ μέχρι τῆς σήμερον, ἐὰν δὲν ἐξητοῦμεν ἐν αὐτῷ τὸ ὕλικόν πρὸς γνῶσιν τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ τῶν ἰδεῶν του. Ὡς ποιητὴς ὅμως ὁ Λουκρήτιος ἐτάφη πρὸ πολλοῦ, ἐνῶ ὁ ὀλιγώτερον μετάρσιος ἀλλ' ἀνθρωπινώτερος Βιργίλιος ζῇ καὶ μᾶς καταγοητεύει.“

— „Καταγοητεύει;“ ἠρώτησεν ὁ κόμης γελῶν, „ὁ Βιργίλιος γοητεύει;“

— „Ἐν τῷ πρωτοτύπῳ“ ἀπεκρίθη ὁ καθηγητὴς στρεφόμενος πρὸς τὸν κόμητα. „Πιστεύσατέ μοι, πρέπει νὰ τὸν ἀναγνώσκῃ τις ἐν τῇ λατινικῇ, ἢ νὰ μὴ τὸν ἐγγίξῃ καθόλου. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὸν Ὁράτιον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ οὐδέποτε χωρίζομαι· μὲ συνηντήσατε μάλιστα, κύριοί μου, μὲ τὸν Ὁράτιον ἀνὰ χεῖρας. Εἶνε γελοῖον νὰ θέλῃ τις νὰ τὸν μεταφράσῃ· οἱ ποιηταὶ ἐν γένει δὲν μεταφράζονται.“

— „Ἀπεμακρύνθημεν ἀπὸ τοῦ προκειμένου“ εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς διακόπτων τὸν καθηγητὴν „καὶ χαίρω πολὺ διὰ τοῦτο· ἄλλως θὰ ἤρχομην εἰς ἐρίδας πρὸς τὸν προσφιλέστατόν μοι διδάσκαλον.“

— „Οὐδέποτε!“ ἀπήντησεν ὁ καθηγητὴς φαιδρός. „Μὲ γνωρίζεις καλῶς. Δὲν εἶμαι ἐξ ἐκείνων, οἵτινες προσκολλῶνται εἰς ἐν ὁρισμένον σύστημα καὶ ἀκολουθοῦσι περιδεῶς πάντοτε τὴν αὐτὴν περιορισμένην ἀτράπτον· ὁμοιάζω μᾶλλον πρὸς τὸ ἀρνίον, τὸ ἐπὶ ὅσον πλανᾶται ἀνὰ τὰ ὄρη, τὰ δάση καὶ τὰς κοιλάδας, δρέπον ἀνθὴ καὶ φυτὰ πανταχοῦ, ὅπου δὴποτε τὰ εὐρίσκει. Δι' ἐμὲ πάντα τὰ διαφορώτατα καὶ ποικιλώτατα ἰδεώδη τῆς καλλονῆς εἶναι ἐπ' ἰσῆς ὠραῖα. Ἄν καὶ ὁ Δάντε λαμβάνει ὡς ὁδηγὸν τὸν Βιργίλιον εἰς τὴν κόλασιν, ἐν τούτοις ὅμως δυσκόλως δύνανται νὰ εὐρεθῶσι δύο ἔργα τοσοῦτον διάφορα καὶ ἀνόμοια πρὸς ἀλλήλα ὅσον ἡ Θεία Κωμωδία καὶ ἡ Αἰνείας. Ἀλλ' ἐγὼ κατενθουσιάζομαι

ὑπ' ἀμφοτέρων, ὡσαύτως δὲ ὑπὸ τοῦ Βύρωνος καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Λουκρήτιου. Ὡς πρὸς τὸν Ὁράτιον, τὸν λατρεύω· ὁ Μίλτων, ὁ Καμμένος, ὁ Σαίξπηρος μὲ καταμαγεύουσιν ἕκαστος εἰς τὸ εἶδός του. Ἐγὼ τὴν πεποιδῆσιν ὅτι, ὅστις αἰσθάνεται καὶ ἐννοεῖ ἐν μόνον εἶδος τοῦ ὠραίου, εἶνε δυστυχὴς, ἀνάνηρος.“

— „Τότε λοιπόν, σεβαστέ μοι καθηγητά“, εἶπεν ὁ Μαριᾶνος, „εἶνε ἀπείρως δύσκολον, ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν ποιηλωτάτων τοῦ γαλοῦ ἀποκαλύψω νὰ συλλάβῃ τις αὐτὴν τὴν ἰδέαν τοῦ καλοῦ.“

— „Οὐδαμῶς!“ ἀπήντησεν ὁ Σενούτας. „Δὲν δύναται τις νὰ ἀπαιτήσῃ ὅπως ἡ γῆ παράγῃ μόνον κρῖνα· καὶ τὰ ῥύδα καὶ τὰ ἴα εἶναι ἐπ' ἰσῆς ὠραῖα· ὠραιότατον εἶναι καὶ αὐτὸ τὸ ταπεινὸν λευκάνθεμον, ὅταν ἐγείρῃ ἐκ τῆς χλόης τὴν κομψὴν κεφαλὴν του . . . Οὐδέποτε θὰ παραδεχθῶ ὅτι τὸ ῥόδον ἀποκλείει τὰ ἄλλα ἀνθὴ, καὶ ὁ Ὅμηρος τὸν Μίλωνα . . .“

— „Ἄν ὅμως ἀνθρώπος τις ἔχῃ φυσικὴν εὐαισθησίαν πρὸς ἐν μόνον εἶδος τοῦ ὠραίου;“

— „Ἰπάρχουσιν ἀνθρώποι, οἵτινες ἐνὸς μόνου χρώματος ἀντιλαμβάνονται διὰ τῆς ὁράσεως“, εἶπεν ὁ καθηγητὴς καὶ ἐπέβανε τὸν λόγον.

Ἡ συνδιάλεξις θὰ ἐξηκολούθει, ἐὰν δὲν ἠκούοντο αἴφνης ἐκ τῆς αἰθούσης, ὡς ἐκ μεγάλης ἀποστάσεως ἠχοῦντες, ἀσθενεῖς κατ' ἀρχὰς τόνοι κλειδοκουμβάλου. Πάντες ἐσίγησαν. Ὁ Ἀδριανὸς ἐπέβαλε διὰ τῆς χειρὸς σιωπὴν, ἐννοήσας ὅτι ἡ παίζουσα ἦτο ἡ Μίς Ῥόζα. Ἐν τῇ ἡρέμῳ ταύτῃ καὶ ὑπὸ τῆς σελήνης καταυαζομένη ἐαρινῇ νυκτὶ ἡ μουσικὴ ἦτο τρόπον τινὰ ἀναγκαῖον συμπλήρωμα τῆς ποιήσεως, ἣν ἡ φύσις ἀπέπνεε. Πάντες ἔχαιρον. Οἱ δάκτυλοι τῆς Ἀγγλίδος ἠκούοντο ἐλαφρῶς ὀλισθαίνοντες ἐπὶ τῶν πλήκτρων τοῦ πολυχόρδου, προανακρούοντες φανταστικόν τι καὶ μελαγχολικὸν μουσικὸν προοίμιον, μεθ' ὃ ἐπηκολούθει αὐτοσχέδιος καὶ ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡ κυρία μουσικὴ ὑπόθεσις. Ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ μουσικοῦ τούτου αὐτοσχεδιασματος ἠδυνάτο τις νὰ διακρίνῃ οὐ μόνον τὴν μεγάλην τεχνικὴν ἱκανότητα ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξοχον φυσικὴν εὐφυΐαν. Ὁ Μαριᾶνος ὅστις, καίπερ μὴ ἔχων πρὸς τὴν μουσικὴν μεγάλην νοημοσύνην, δὲν ἠδύνατο ὅμως ν' ἀντιστῇ εἰς τὴν γενικὴν ἐντύπωσιν, ἣν προὔξεναι ἡ μουσικὴ τῆς Ἀγγλίδος, ἐμεῖδια εἰρωνικῶς. Πάντες ἠκροῶντο μετ' ἐντεταμένης προσοχῆς, ὁ δὲ Ἀδριανὸς προῦχώρησε πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ ἐξώστου ὅπως πλησιάζῃ εἰς τὸ παράθυρον, ἐξ οὗ προήρχοντο οἱ μελωδικοὶ τόνοι. Μετ' οὐ πολὺ ἔμως οἱ τόνοι ἤρχισαν νὰ γίνωνται ὀλονὲν ἀσθενέστεροι καὶ βραδύτεροι, μέχρις οὗ ἔπαυσαν ἐντελῶς. Ὁ Ἀδριανὸς ἠθέλησε νὰ χειροκροτήσῃ, αἴφνης ὅμως μετέβαλε γνώμην καὶ ἀπέστη. Ὁ κόμης πλησιάζας πρὸς αὐτὸν ἐφιθύρισε εἰς τὸ οὖς του:

„ὦ! αὐταὶ αἱ γυναῖκες! Ἡδυνάμην νὰ ὀρκισθῶ ὅτι ἡ Ἀγγλὶς ἔπαιξε δι' ἡμᾶς, ἢ μᾶλλον, χάριν σοῦ, καλότυχῃ θνητέ, ὅπως σὲ φέρῃ εἰς ὄνειροπολήσεις.“

„Εἶσαι κακεντρεχής“ εἶπεν ὁ Ἀδριανός. „Τὴν γνωρίζω καλῆτερα καὶ δὲν ἔχω καμμίαν ὑποψίαν κατ' αὐτῆς. Δὲν ὑπάρχει κανεὶς εἰς τὸν κόσμον, ὅστις εἰς τὰς πράξεις του γὰ λαμβάνῃ τόσον ὀλίγον ὑπ' ὄψει τοὺς ἀνθρώπους ὅσον αὐτή. Ἄν αὐτὴ ἡ ἰδίᾳ ἐγνώριζεν ὅτι θὰ ἐθεωρεῖτο ὡς φιλάρεσκος, θὰ τῇ ἦτο παντελῶς ἀδιάφορον, θὰ ὕψωνε τοὺς ὧμους καὶ θὰ ἐκάθητο παρὰ τὸ κλειδοκῦμβalon, ὅπως ἱκανοποιήσῃ τὴν ὀρεξίν της.“

Ἡ νύξ εἶχε προχωρήσῃ ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐφαίνετο

ἤδη ὑποφῶσκον πρὸς ἀνατολὰς τὸ ἐωθινὸν λυκόφως. Ὁ Ἀδριανὸς κατέλιπε τὸν ἐξώστην καὶ ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου.

„Λοιπὸν“ εἶπεν ὁ κόμης „καὶ ἡ ὠραιότης νῦν πρέπει νὰ λάβῃ τὸ τέλος της. Νομίζω, ὅτι εἶνε καιρὸς νὰ ἀναπαυθῶμεν.

— „Καὶ ἐγὼ εἶμαι μὲ τὴν γνώμην σας, ἂν ὅχι διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, ἀλλὰ διὰ τὸν Ἀδριανόν“ εἶπεν ὁ καθηγητὴς ἐγειρόμενος.

Ὁ ποιητὴς δὲν ἀντέστη· ἔτειναν πρὸς ἀλλήλους τὰς χεῖρας καὶ ἐχωρίσθησαν, καταλείποντες τὸν Ἀδριανὸν ἐξηπλωμένον ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ὀνειροπολοῦντα μεταξύ ὕπνου καὶ ἐγρηγόρευσης.

5.

Τὴν ἐπομένην ἡμέραν οὐδεὶς ἐσκέπτετο εἰσέτι νὰ προτείνῃ οἷονδήποτε σχέδιον. Ἡ ἡμέρα εἶχεν ἤδη προχωρήσῃ, ὅτε ὁ κόμης συνηντήθη μετὰ τοῦ Σενοῦτα ἐν τῇ κοινῇ αἰθούσῃ. Ἡ θύρα τοῦ δωματίου τοῦ Ἀδριανοῦ ἦτο ἐσωθεν κεκλεισμένη.

„Πῶς τὸν εὐρίσκετε;“ ἠρώτησεν ὁ κόμης τὸν καθηγητήν. „Τοῦτο μόνον θὰ σᾶς ὁμολογήσω, ὅτι ὑπὸ πνευματικὴν μὲν ἔποψιν εὖρον αὐτὸν ὑπὲρ πᾶσαν προσδοκίαν ἀνεπτυγμένον καὶ ὥριμον, ἀλλ’ ἡ ἐξωτερικὴ του ὄψις μὲ συνεκίνησεν ἀλγεινῶς.“

Ὁ Σενούτας παρετήρησε μετὰ περισκέψεως τὴν θύραν καὶ εἶτα ἤγαγε τὸν κόμητα εἰς τὸν ἐξώστην.

„Καὶ εἰς ἐμὲ ἐπροξένησε τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν“, εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ. „Τὸ πρόσωπόν του φέρει τὴν σφραγίδα τῆς νόσου, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἔχουσι νοσηρὰν λάμψιν· φαίνεται καταναλισκόμενος ὑπὸ πυρετοῦ, βασανίζεται πρὸς τούτοις ὑπὸ συνεχοῦς βηχός.“

„Ὅχι ἄνευ λόγου ἔπεμψαν αὐτὸν οἱ ἱατροὶ εἰς Ἰταλίαν“, προσέθηκεν ὁ κόμης „ἀλλὰ τί τὸν ὠφελεῖ ὁ ἀήρ τῆς μεσημβρίας, ἐν ὅσῳ ὑπάρχει τὸ κατηραμένον αὐτὸ ποίημα, τὸ ὁποῖον τὸν φονεῖει καθ’ ἡμέραν; Εἶνε μονομανής.“

Ὁ καθηγητὴς ἀνεστέναξεν.

„Ἡ μήτηρ του ἠναγκάσθη νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα“, ἐξηκολούθησεν ὁ κόμης. „Δὲν πρέπει ὅμως νὰ ἀφεθῇ μόνος. Ἐπειδὴ δὲν ἔχω νὰ πράξω τι καλῆτερον, σκοπεῖω νὰ παραμείνω ἐπὶ τινὰ χρόνον παρ’ αὐτῷ.“

„Τὸ αὐτὸ ἀκριβῶς ἐσκέφθη καὶ ἐγώ“, ἀπήντησεν ὁ καθηγητὴς ταπεινῇ τῇ φωνῇ καὶ πάντοτε περιδεῶς περὶ ἑαυτὸν βλέπων. „Ὁ Ἀδριανὸς εἶνε τρόπον τινὰ ἰδίον μου τέκνον καὶ ἐπειδὴ δὲν ἔχω πλέον ἄλλας υποχρεώσεις καὶ καθήκοντα, ἀφοσιῶμαι εὐχαρίστως εἰς αὐτόν.“

„Τὸ ζήτημα εἶνε μόνον, ἂν δὲν θὰ μᾶς ἀποδιώξῃ ἀμφοτέρους“, εἶπεν ὁ κόμης. „διότι θὰ τὸν ἐνοχλῶμεν εἰς τὸ ποίημά του.“

— „Δὲν δύναμαι νὰ συγκατήσω τὰ δάκρυα, ὅταν τὸν προσκατενίσω“ εἶπεν ὁ Σενούτας συγκινημένος.

Ἡκούσθη ἐλαφρὸς κρότος βημάτων ἐν τῇ αἰθούσῃ. Οἱ διαλεγόμενοι ἐσίγησαν. Εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐξώστου ἐνεφανίσθη ὁ Ἀδριανός. Πράγματι ἡ ὄψις του ἦτο κάτωχρος καὶ ἐμαρτύρει πρόωρον ἐξάντλησιν, ἰδίᾳ δὲ μετὰ τὴν νύκτα ταύτην, ἥς τὸ πλεῖστον μέρος διήλθεν ἐν αὐπνίᾳ, καὶ μετὰ τὴν ὑπερβολικὴν ταραχὴν τῆς προτερείας. Τὸ πρόσωπόν του ἦτο χωματόχροον, οἱ ὀφθαλμοὶ του ὡς ἐξ ὑπερβαλλούσης τοῦ πνεύματος ἐντάσεως καὶ καταπονήσεως ἐξωγκωμένοι καὶ

προεξέχοντες, ἡ χεὶρ, ἣν προέτεινε τῷ καθηγητῇ ἦτο ὠχρά, ἰσχνή καὶ ἐφαίνετο τρέμουσα ἐκ τῆς πολλῆς ἀδυναμίας.

— „Πῶς ἐκοιμήθης;“ ἠρώτησεν αὐτὸν ὁ κόμης Μαριᾶνος.

„Οὐδέποτε δύναμαι νὰ καυχήθω ὅτι ἐκοιμήθην καλῶς“, ἀπεκρίθη ὁ ποιητὴς μὲ ἀσθενῆ καὶ ὑποτρέμουσαν φωνήν. „Ἀπὸ πολλοῦ ἀδυνατῶ νὰ κοιμηθῶ. Ἐχῶ τὴν κακὴν συνήθειαν νὰ ἐργάζωμαι τὴν νύκτα, καὶ ὡς ἐκ τούτου κατακλίνομαι συνήθως ἐνῶ εἰσέτι εἶμαι πυρετωδῶς τεταραγμένος ἐκ τῶν σκέψεων, οὕτως ὥστε ἡ ἀνάπαυσις δὲν ἐπέρχεται τόσον ταχέια εἰς τὸ πνεῦμά μου. Πλειστάκις κυκλοφοροῦνται καὶ περιστρέφονται εἰσέτι εἰς τὸν νοῦν μου αἱ ἀπηχήσεις τῆς τελευταίας ὥδης ἢ τῶν πρὸ μικροῦ ἀναγνωσθέντων, ἔτι δὲ καὶ καθεύδων αἰσθάνομαι αὐτὰς ἐν φόβερᾳ συγχύσει καὶ ταραχῇ περιπλανωμένας ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ μου, ὡς συμμορίαν ληστῶν ἐν ἐρήμῳ ἐπαύλει. Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐκ τοῦ συγκεχυμένου χάους τῶν ἀσυναρτήτων τούτων καὶ παραδόξως συναρμολογουμένων ἰδεῶν ἀπορρέει ἐνίοτε ἀπροσδοκῆτως ὠραῖόν τι καὶ μεγαλοπρεπές, ἐν γένει ὅμως ὁ ὕπνος εἶνε δι’ ἐμὲ ἀληθὲς βάσανος. . . . Καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην νύκτα ἐβασανίσθη καὶ ἐταλαιπωρήθη περισσότερον ἢ ὅτι ἐκοιμήθην, μόνις δὲ περὶ τὴν χαυραγὴν κατελήφθη, οἷον λιθοβοληθεὶς, ὑπὸ βαθέος ὕπνου. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, ὅσάκις ταλαιπωροῦμαι ὑπερβαλλόντως ὑπὸ τῆς αὐπνίας, λαμβάνω δύο ἢ τρεῖς σταγόνas μυκωνίου.“

— „Πρὸς Θεοῦ! τὸ ὅπιον εἶνε θανατηφόρον δηλητήριον καὶ γίνεται ταχέως κακὴ συνήθεια. . .“

Ὁ! μὴ φοβείσθῃ“ εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς μειδιῶν καὶ ἀνασπῶν τοὺς ὤμους, „δὲν κάμνω κατάχρησιν τοῦ δηλητηρίου τούτου, εἰ καὶ τῇ ἀληθείᾳ παράγει τοσοῦτον ἡδεῖαν μέθην, καὶ ἀνυποῖ τὴν δύναμιν τῆς ἐμπνεύσεως καὶ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ.“

— „Ὁραῖον καὶ τουτο!“ ἀνέκραξεν ὁ Μαριᾶνος μετ’ ἀγανακτήσεως. „Δὲν πιστεύω δὲ νὰ ἔχῃς ἀνάγκην τοῦ τεχνητοῦ τούτου ἐρεθιστικοῦ μέσου! Ἡ ποίησις τοῦ ὁπίου θὰ εἶνε ἐξ ἀπαντος ψευδής, νοσηρὰ καὶ καχεκτικὴ.“

Ὁ ποιητὴς, εἰς τὰς ἐπιπλήξεις ταύτας, πρὸς τὰς ὁποίας δὲν ἤθελεν ἢ δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερασπισθῇ, ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ προσεπάθησε νὰ μετατρέψῃ εἰς ἄλλο θέμα τὴν συνδιάλεξιν.

„Τί θὰ κάμωμεν σήμερα;“ ἠρώτησεν ἀποτόμως.

„Ἡμεῖς θὰ συμμορφωθῶμεν πρὸς τὰς διαταγὰς σου“, ἀπεκρίθη ὁ καθηγητὴς. „Ἐγὼ νομίζω ὅτι, μετὰ τὴν χθεσινὴν καταπόνησιν, τὸ φρονιμώτατον εἶνε νὰ διέλθωμεν τὴν ἡμέραν μὲ τὸ *dolce far niente*. . .“

„Καὶ ἐγὼ συμφωνῶ“ προσέθηκεν ὁ Μαριᾶνος. „Σὺ δέ;...“

„Ἐγώ; Θὰ προστίμων νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸ ἀγαπητόν μου Σορρέντον“ ἀπήντησεν ὁ Ἀδριανός, „ἐννοεῖται, μαζὶ σας. Ἡ μήτηρ μοῦ ἀφῆκε τόσον εὐρύχωρον κατοικίαν, ὥστε ἐν αὐτῇ δυνάμεθα καὶ οἱ τρεῖς νὰ κατοικῶμεν ἐν ἀνέσει. Ἄν θέλετε, δύνασθε νὰ με περιγελάσετε, ἀλλὰ εἰς τὸ Σορρέντον ἀφῆκα τὸ τιμαλφέστατον τῶν κτημάτων μου — τὰ γραψίματά μου. Αἱ φοβερῶταται σκέψεις εἰσέρχονται εἰς τὸν νοῦν μου. Δὲν εἶμαι συνειδησμένος νὰ χωρίζωμαι ἀπὸ τῶν ἐγγράφων μου.“

„Αἱ εἶσαι τῇ ἀληθείᾳ ἀλλόκοτος!“ ἀνέκραξεν ὁ Μαριᾶνος γελῶν.

„Ἄν εἶχες ἀφήσῃ χιλιάδας τινὰς φράγων ἐν τῷ χρηματοκιβωτίῳ, θὰ συνεμεριζόμην τὴν ἀνησυχίαν σου. Ἀλλὰ γραμμένα χαρτιά, δὲν τὰ ἐγγίζει κανεὶς. . .“

Ὁ Ἀδριανὸς συνέσπασε τὰς ὀφρὺς.

„Δὲν δύναται κανεὶς νὰ ἐγγυηθῇ διὰ τίποτε!“ εἶπεν ἀποτόμως. „Οἱ ἄνθρωποι ἔχουσι πολλάκις παραδόξους ἐπιθυμίας . . .“

„Ὅχι ὅμως διὰ χαρτί!“ προσέθηκεν ὁ κόμης.

„Τί ἀπέγεινεν ἡ Μίς Ρόζα; Δὲν σὰς εἶνε γνωστόν;“ ἠρώτησεν ὁ Ἀδριανός.

„Καὶ πῶς δύναται νὰ μοι εἶνε ἄγνωστον;“ ἀνεφώνησεν ὁ Μαριάνος. „Ἐγένετο ἄφαντος, πρὶν ἢ ἀφυπνισθῶμεν ἡμεῖς. Ἐμαθόν ὅτι μετέβη εἰς τὴν Πομπηίαν, ἐλπίζουσα ὅτι θὰ τῇ ἐπιτραπῇ νὰ ἰχνογραφῇ καὶ ἐκεῖ.“

„Ἦσθε ποτὲ ἐν Πομπηίᾳ, κύριε καθηγητά;“ ἠρώτησεν ὁ Ἀδριανός.

„Ναὶ ἤμην“, ἀπήντησεν ὁ Σενούτας, „ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ ἰσχυρισθῶ ὅτι τὴν γνωρίζω. Ἐτυχε κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν νὰ βρέχῃ καὶ οἱ ὁδηγοὶ ἦσαν κακοδιάθετοι.“

„Ἄν καὶ εἶδον τὰς ἀνασκαφάς, ἐπεθύμουν ὅμως νὰ ὑπάγω καὶ πάλιν ἐκεῖ . . .“ εἶπεν ὁ ποιητής.

„Καὶ νὰ ριφθῇς εἰς τὸν ἀνοικτὸν φάρυγγα τοῦ κινδύνου“ προσέθηκεν ὁ κόμης γελῶν. „ἔχεις τὴν τόλμην, ἐνῶ γνωρίζεις ὅτι ἡ Ἀγγλὶς εὐρίσκεται ἐκεῖ, ν' ἀκολουθήσῃς τὰ ἴχνη τῆς; σκέψαι! Θὰ ἐνόμιζεν ὅτι τὴν ἀκολουθεῖς!“

„Εἴμεθα τρεῖς!“ εἶπεν ὁ Ἀδριανός. „Ἄλλως τε εἶνε πραγματικῶς καλῆτερον ν' ἀποφύγωμεν τὴν συνάντησίν τῆς. Ὑπακούω εἰς τὴν συμβουλὴν σου.“

„Δὲν ἀποδέχομαι τὴν ὑπακοήν σου, ἦτο μόνον ἀστεῖσμός καὶ ὄχι συμβουλή“ εἶπεν ὁ κόμης μετὰ σπουδῆς. Τὸ κατ' ἐμέ, ἐπιθυμῶ τοσοῦτω μᾶλλον νὰ μεταβῶμεν εἰς Πομπηίαν, καθ' ὅσον αἰσθάνομαι συγχρόνως σφοδρὰν ἐπιθυμίαν νὰ προσεγγίσω πλησιέστερον εἰς τὴν ὠραίαν Ἀγγλίδαν, ἣτις χθὲς οὐδὲν βλέμμα ἤθελε νὰ ρίψῃ ἐπ' ἐμοῦ· τοσοῦτον ἦτο κατενθουσιασμένη ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ.“

Ὁ Ἀδριανὸς ἐμειδίασεν ἀλγεινῶς.

„Ἄς λάβωμεν ἐδῶ τὸ πρόγευμα καὶ ἔπειτα ἐπιστρέφωμεν εἰς τὰ ἴδια“ εἶπεν ὁ ποιητής. Τοῦτο εἶνε τὸ καλῆτερον καὶ τὸ μᾶλλον ἀκίνδυνον. „Ἐπειδὴ ἡ Μίς Ρόζα ἀπουσιάζει, γευματίζομεν παρὰ τῷ Τραμοντάνᾳ ἐπὶ τῆς θαυμασίας τεράσσης, μὲ τὴν λαμπροτάτην θέαν πρὸς τὴν θάλασσαν, μεταξὺ τῶν δαφνῶνων, περιπνεόμενοι ὑπὸ τῆς εὐωδίας τῶν ἀνθρῶν πορτοκαλεῶν.“

Ὁ καθηγητὴς καὶ ὁ κόμης ἐσιώπων καὶ παρετήρουν μακράν. Ὁ Σενούτας τέλος ἔλαβε τὸν λόγον:

„Ἄς ἀναβάλωμεν τοῦτο εἰς αὔριον“ εἶπε, λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ μαθητοῦ του. „Σήμερον ἄς ἀναπαυθῶμεν, τοῦ-

λάχιστον χάριν ἐμοῦ τοῦ γέροντος . . . Καὶ σὺ ἔχεις ἀνάγκην ἀναπαύσεως· φαίνεσαι σήμερον πολὺ ἀδύνατος.“

„Ἀδύνατος φαίνομαι ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν“ εἶπεν ὁ Ἀδριανὸς στεναζών. „Καὶ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ φαίνομαι ἄλλως: περιφέρω ἐντός μου τὴν ιδέαν, ἣτις μὲ καίει ὡς πεπυρακτωμένος σίδηρος . . .“

„Καὶ διὰ νὰ δυνηθῇς μίαν ἡμέραν νὰ πραγματώσῃς τὴν ιδέαν αὐτήν, πρέπει ἐπὶ τινα χρόνον νὰ τὴν θέσῃς κατὰ μέρος. Δὲν ἐννοῶ τοῦτο διὰ λόγους υἱείας, ἀλλὰ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτοῦ τοῦ ποιήματος. Ὁ ζωγράφος, ὅστις δημιουργεῖ εἰκόνα τινά, ὅταν παρατηρῇ αὐτὴν ἀκαταπαύστως, χάνει τὴν ιδέαν τοῦ ὅλου καὶ καθίσταται ἀνίκανος νὰ ἐκτιμήσῃ προσηκόντως τὸ δημιούργημά του· διὰ τοῦτο πρέπει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ θέτῃ κατὰ μέρος τὸ ἔργον του, καὶ εἶτα πάλιν ν' ἀναλαμβάνῃ τὴν ἐργασίαν μὲ νέας δυνάμεις. Τότε ἀναβλύζουσι νέαι ιδέαι, καὶ διανοίγεται εἰς τὰ

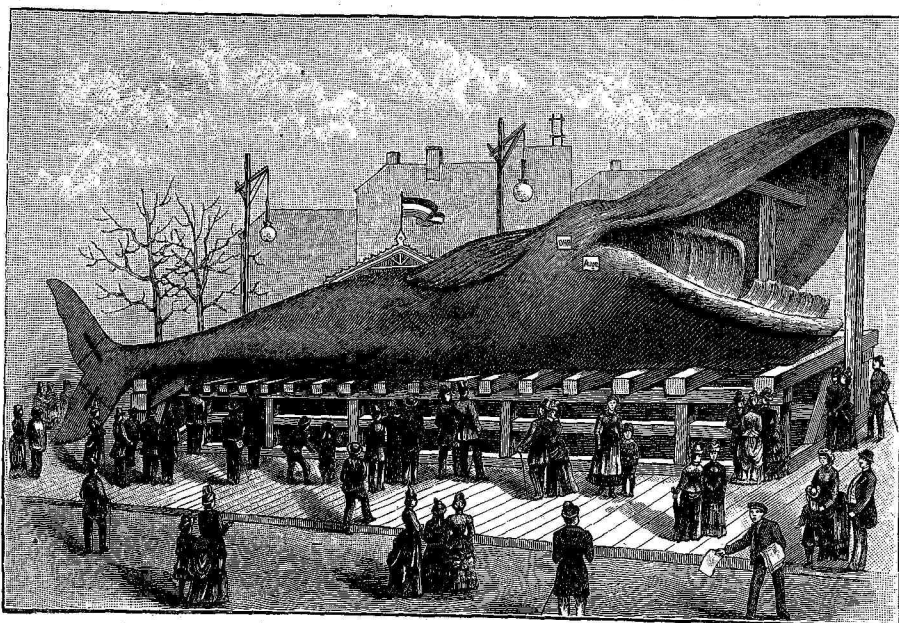
ὄμματά του νέος καὶ ἀνέλπιστος ὁρίζων . . . λάβε ἀνάπαυσιν . . .“

„Χάνω τὸ νῆμα!“ ἀνέκραξεν ὁ Ἀδριανὸς ἔμφοβος.

„Τὸ ἀνευρίσκεις ἀναγινώσκων . . .“

εἶπεν ὁ καθηγητὴς „καὶ τότε ἐξ ἄπαντος εὐρίσκεις τὴν ἰδίαν σου ποίησιν ὅπως διάφορον, ζωηροτέραν, πλείονα χρώματα ἀπαστράπτουσιν.“

„Συμμερίζομαι τὴν γνώμην τοῦ κυρίου καθηγητοῦ“ ἤρχισεν ὁ κόμης φαιδρός. „Ἄς κάμωμεν ὅλοι δια-

ΓΙΓΑΝΤΙΑΙΑ ΦΑΛΛΑΙΝΑ. Ἰχνογραφία ὑπὸ Eugen Hilpert.

κοπᾶς! ἄς κυνηγήσωμεν τώρα τὴν Ἀγγλίδαν· ἔσο ἐπὶ τινας ἡμέρας ἐρωτευμένος καὶ θὰ ἴδῃς ὅτι θὰ αἰσθανθῇς τὸν ἑαυτὸν σου καλῆτερα!“

„Ἐάν ποτε“ ἤρχισεν ὁ Ἀδριανός, σείων τὴν κεφαλὴν, „Ἄν ποτε παρεδιδόμην εἰς τὸ αἶσθημα τοῦτο τοῦ ἔρωτος, τὸ ὅποιον φοβοῦμαι καὶ ἀποφεύγω, διότι αἰσθάνομαι ὅτι θὰ μὲ ἐδέσμευεν ἐντελῶς, δὲν θὰ ἀπηυθυνόμην πρὸς τὴν Μίς Ρόζαν, ἀλλὰ θὰ ἔστρεφον μετὰ πόθου τὰ βλέμματα καὶ τὴν καρδίαν πρὸς βορρᾶν, καὶ θὰ κατέφευγον εἰς τὰς ἀναμνήσεις τῶν παιδικῶν ἐτῶν μου. Ἡ Μίς Ρόζα! . . . Πιστεύσατέ μοι . . . καὶ ἡ ὠραιότατη γυνὴ τοῦ ξένου κόσμου δὲν δύναται ποτὲ νὰ ἀγαπηθῇ ὡς ἡ ἐν τῇ πατρίδι γεννηθεῖσα. Καὶ ἡ ἰδεώδης καλλονὴ ἀλλοδαπῆς γυναικὸς δύναται μὲν ἐπὶ τινα χρόνον νὰ καταμαγεύσῃ, ἀλλ' οὐδέποτε πληροῖ ἐντελῶς τὴν καρδίαν, διότι δὲν ἐννοεῖ τὸν ξένον αὐτῇ. Ὁ ἐρώμενος ἀλλοδαπῆς γυναικὸς πρέπει ν' ἀπαρνηθῇ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ προσωπικότητα, ἢ νὰ βαπτίσῃ τὴν ἐρωμένην μὲ τὸ ὕδωρ τῆς πατρίδος του. Καὶ κύριος οἶδε ἂν τὸ βάπτισμα τοῦτο δύναται νὰ ἐξαλειψῇ τὸ κληρονομικὸν ἁμάρτημα τῆς καταγωγῆς!“

(ἔπεται συνέχεια.)